

Ewa Maćkowiak

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

POLITYKA RACHUNKOWOŚCI A KIERUNKI ZMIAN RAPORTOWANIA W PRZEDSIĘBIORSTWACH

Wprowadzenie

Polityka rachunkowości to, zgodnie z ustawą o rachunkowości, zbiór zasad, według których prowadzone są księgi rachunkowe. Zmiany zachodzące we współczesnym świecie spowodowały przewartościowanie w zakresie celów i sposobów prowadzenia działalności gospodarczej. Stąd też potrzebne były zmiany również w zakresie sprawozdawczości.

Tradycyjne sprawozdanie finansowe w wielu przypadkach okazało się niewystarczające. Rozpoczęto więc prace mające na celu wprowadzenie zintegrowanego raportowania oraz raportowania społecznej odpowiedzialności biznesu.

Celem artykułu jest wskazanie, w jaki sposób przedsiębiorstwo komunikuje się z interesariuszami, organizacjami poprzez wykorzystanie raportów społecznych.

1. Od sprawozdania finansowego do raportu społecznej odpowiedzialności biznesu

Rachunkowości przypisuje się wiele funkcji, z których zdecydowanie najważniejszą jest funkcja informacyjna. Funkcję tę pełni przede wszystkim sprawozdawczość finansowa. Zarania sprawozdawczości finansowej należy szukać w XVII wieku, wraz z pojawieniem się pierwszych spółek ze stałym kapitałem, natomiast początki jej standaryzacji można wiązać ze Światowym Kongresem Księgowych w St. Luis w 1904 roku.

Dokonując analizy rozwoju w zakresie sprawozdawczości finansowej należy zdefiniować: użytkownika informacji finansowych, politykę rachunkowości oraz sprawozdawczość finansową.

Użytkownik to „osoba, instytucja użytkująca coś, korzystająca z czegoś, osoba posługująca się czymś”¹. Użytkownik sprawozdania finansowego to osoba lub instytucja, która korzysta ze sprawozdania finansowego, a korzystanie to przynosi jej korzyści przede wszystkim w postaci uzyskania informacji.

Kolejną kwestią jest zakres polityki rachunkowości. Ustawa o rachunkowości definiuje przyjętą politykę rachunkowości jako wybrane i stosowane przez jednostkę rozwiązania dopuszczone ustawą, w tym także określone w MSR, zapewniające wymaganą jakość sprawozdań finansowych. Zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości nr 8 zasady (polityka) rachunkowości są to konkretne zasady, metody, konwencje, reguły i praktyki przyjęte przez jednostkę przy sporządzaniu i prezentacji sprawozdań finansowych. Sama polityka rachunkowości stara się dopasować zasady rachunkowości do wymagań i oczekiwań użytkowników. Polityka rachunkowości to zakres czynności normalizującej, znajdujący się pomiędzy nauką (teorią) rachunkowości a praktyką.

Analizując z kolei rozwój sprawozdawczości finansowej, należałoby wskazać cztery podstawowe kierunki²:

1. Podejmowanie działań mających na celu zmiany dotychczasowego modelu sprawozdania finansowego i określenia nowego kształtu raportowania finansowego,
2. Przekształcenie sprawozdania finansowego w sprawozdanie biznesowe poprzez uzupełnienie raportu finansowego w nowe obszary informacji dotyczących prowadzenia biznesu,
3. Sporządzenie raportu zrównoważonego, uzupełnienie raportu finansowego o elementy niefinansowe,
4. Integracja sprawozdania finansowego z raportem ESG w zintegrowane sprawozdanie przedsiębiorstwa.

Sprawozdanie finansowe zdefiniować można jako usystematyzowany zbiór wyselekcjonowanych i syntetycznych informacji o dominującym charakterze finansowym, tworzonych głównie przez rachunkowość i częściowo poza nią, odnoszący się do przyszłej i obecnej sytuacji finansowej, majątkowej oraz wyniku finansowego przedsiębiorstwa, pozwalający wyciągnąć wnioski dotyczące przyszłości³. Z kolei według E. Nowaka sprawozdawczość roczna jest najważniejszym źródłem informacji na temat działalności jednostek gospodarczych, ich sy-

---

¹ W. Doroszewski, *Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa 1967.

² Por. J. Samelak, *Kierunki ewolucji sprawozdawczości przedsiębiorstw*, w: *Finansowe uwarunkowania rozwoju organizacji gospodarczych*, red. J. Turyña, J. Rak, Uniwersytet Warszawski, Wydział Zarządzania, Warszawa 2013, s. 140.

³ *Ibid.*, s. 141.

tuacji finansowej oraz osiągniętych rezultatów⁴. Sprawozdawczość finansowa jest usystematyzowanym zbiorem wybranych informacji tworzonych przez rachunkowość finansową i poza nią, a odnoszących się do przeszłej i obecnej działalności gospodarczej oraz jej wyników, a także do sytuacji finansowej jednostki organizacyjnej. Sprawozdanie finansowe jednostki to zestawienie liczbowe charakteryzujące jej sytuację majątkową i finansową, sporządzone na określony dzień bilansowy. Dniem bilansowym jest dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych, dzień kończący rok obrotowy, dzień zakończenia działalności, dzień zmiany formy prawnej lub inny dzień, na który jednostka ma obowiązek takie sprawozdanie sporządzić⁵. Celem sporządzania sprawozdań finansowych jest prezentacja i dostarczenie informacji o pozycji finansowej i zmianach w pozycji finansowej jednostki oraz o jej dokonaniach, które to informacje są użyteczne dla szerokiego kręgu odbiorców w podejmowaniu decyzji ekonomicznych. Sprawozdawczość finansowa stanowi główne źródło informacji dla analizy finansowej w każdym systemie gospodarczym⁶.

Raporty finansowe w czystej postaci przyczyniają się do powstania zjawiska zwanego asymetrią informacji. Luka informacyjna, która jest konsekwencją asymetrii informacyjnej, powstaje pomiędzy jednostką (menedżerami) a przede wszystkim potencjalnymi i obecnymi inwestorami. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż luka taka dotyczy także pozostałych interesariuszy.

Nowym zjawiskiem na rynku polskim jest raportowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa.

2. Użytkownicy sprawozdań finansowych

Zakres sprawozdawczości finansowej, raportowania zintegrowanego, raportu społecznej odpowiedzialności biznesu jest odpowiedzią na zapotrzebowanie odbiorców informacji.

Wskazać można trzy grupy podmiotów zainteresowanych informacjami zawartymi w raportach przedsiębiorstw:

1. Użytkownicy sprawozdań finansowych w przeszłości,
2. Użytkownicy sprawozdań finansowych w standardach rachunkowości,
3. Użytkownicy sprawozdań finansowych w XXI wieku.

⁴ Por. E. Nowak, *Pomiar i raportowanie dokonań przedsiębiorstwa*, CeDeWu.pl, Warszawa 2012, s. 140.

⁵ Por. A. Kuczyńska-Cesarz, *Rachunkowość*, cz. 2, Warszawa 2001, s. 103.

⁶ Por. T. Waśniewski, W. Skoczylas, *Analiza finansowa w przedsiębiorstwie*, Poznań 1997, s. 15.

2.1. Użytkownik sprawozdania finansowego w przeszłości

Do XVI wieku głównym celem rachunkowości było dostarczenie informacji właścicielowi – przeważnie jednej osobie. Jednocześnie to sam właściciel był osobą gromadzącą i przetwarzającą zebrane informacje, dlatego też nie było konieczności sformalizowania zasad sporządzania sprawozdania finansowego.

2.2. Użytkownik sprawozdania finansowego w standardach rachunkowości

W obecnie obowiązujących założeniach koncepcyjnych użytkownicy sprawozdań finansowych nie są wymieniani wprost, jak to miało miejsce w wersjach poprzednich. Podkreśla się natomiast, że „celem sprawozdań finansowych jest dostarczenie informacji do obecnych i potencjalnych inwestorów, pożyczkodawców i innych kredytodawców”. Sprawozdanie finansowe nie może spełniać wszystkich potrzeb informacyjnych użytkowników, a ponieważ inwestorzy ponoszą ryzyko, inwestując kapitał w jednostkę, sprawozdanie zaspokajające ich potrzeby będzie odpowiadać większości potrzeb innych użytkowników.

2.3. Użytkownik sprawozdania finansowego w XXI wieku

K. Czubakowska dzieli użytkowników na wewnętrznych i zewnętrznych, wskazując zakres informacyjny poszczególnych grup⁷.

Użytkownicy zewnętrzni:

- inwestorzy – ryzyko i stopa zwrotu z zainwestowanego kapitału oraz zdolności jednostki do wypłaty dywidendy,
- kredytodawcy – szanse spłaty kredytów i odsetek,
- dostawcy – terminowy wpływ należności,
- rząd – informacje o alokacji zasobów i wynikach działalności, służących określeniu polityki podatkowej, obliczaniu dochodu narodowego i innych danych statystycznych,
- klienci – informacje o kontynuacji działalności,
- społeczeństwo lokalne – zainteresowane zatrudnieniem pracowników i funkcjonowaniem lokalnych dostawców,
- pracownicy – potrzeba informacji o stabilności, rentowności i wypłacalności pracodawców.

---

⁷ K. Czubakowska, *Rachunkowość według prawa bilansowego*, C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 23.

Użytkownicy wewnętrzni:

- zarząd, dyrekcja, kierownicy różnych szczebli – wypełnienie obowiązków w zakresie planowania, podejmowania decyzji, kontroli.

Podobny podział na użytkowników wewnętrznych i zewnętrznych zaproponowany został przez E. Walińską⁸ czy też W. Gabrusewicza i M. Remlain⁹.

Zdecydowanie inny podział podmiotów zainteresowanych sprawozdawczością finansową przedsiębiorstwa zaproponowany został przez W.H. Beavera. Użytkownicy sprawozdań finansowych podzieleni zostali na pięć grup:

- 1) inwestorzy,
- 2) pośrednicy informacyjni – analitycy finansowi, agencje ratingowe,
- 3) instytucje regulujące – Rada ds. Standardów Rachunkowości Finansowej,
- 4) zarząd,
- 5) biegli rewidenci.

Przyjmując zaś jako kryterium zakres informacyjny sprawozdań finansowych, wyodrębnić można trzy grupy:

- 1) inwestorzy, właściciele,
- 2) interesariusze,
- 3) zarządzający przedsiębiorstwem.

W ramach pierwszej grupy wyodrębniono inwestorów z rynku finansowego, niezaangażowanych w zarządzanie przedsiębiorstwem, którego akcje posiadają. Grupa ta charakteryzuje się dużym rozproszeniem udziałów, akcji. Inwestorzy rozproszeni zainteresowani będą wynikiem finansowym, dywidendą, wzrostem wartości akcji. Drugą grupę stanowią będą interesariusze. Pojęcie „interesariusz” wprowadzone zostało w 1963 roku przez Stanford Research Institute. W Polsce pojęcie to pojawiło się w połowie lat 90. XX wieku¹⁰. R.E. Frejman zdefiniował interesariuszy jako grupę lub jednostkę wywierającą wpływ w trakcie realizacji przez firmę jej celów¹¹. Inwestorzy – akcjonariusze są to podmioty zainteresowane osiągnięciem przede wszystkim dochodów z działalności spółki. Z kolei interesariusz to osoba lub podmiot, który zainteresowany jest działalnością przedsiębiorstwa i jednocześnie ponosi on ryzyko związane z funkcjonowaniem jednostki gospodarczej¹². Interesariusze obejmują więc: inwestorów, pracow-

⁸ Por. E. Walińska, *Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2008, s. 32.

⁹ Por. W. Gabrusewicz, M. Remlain, *Sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa jednostkowe i skonsolidowane*, PWE, Warszawa 2011, s. 24.

¹⁰ Por. E. Maćkowiak, *Model przekształcenia sprawozdania finansowego na potrzeby zarządzania wartością przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo UE w Katowicach, Katowice 2013.

¹¹ Por. R.E. Frejman, *The Stakeholder Approach Revisited*, „Zeitschrift für Wirtschafts Und Unternehmensethik”, FRS 3, Reporting Financial Performance 1992.

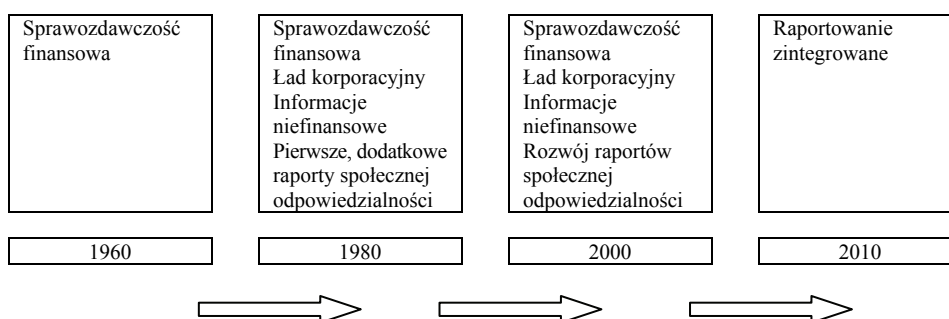
¹² Por. E. Maćkowiak, *Potrzeby informacyjne akcjonariuszy i interesariuszy raportowanie wartości*, w: *Sprawozdawczość i rewizja finansowa. Problemy kwantyfikacji wartości*, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2013, s. 142.

ników, klientów, kredytodawców, dostawców, społeczeństwo lokalne. Interesariusze stanowili podmioty z otoczenia zewnętrznego firmy oraz wnętrza firmy.

Trzecią grupę stanowią będą osoby zarządzające przedsiębiorstwem, a więc zainteresowane wynikami przedsiębiorstwa do celów zarządczych. W skład tej grupy zaliczyć można także właścicieli aktywnych w biznesie.

Na przedsiębiorstwie ciąży obowiązek stałego komunikowania się z inwestorami (właścicielami) i innymi grupami interesariuszy w celu ułatwienia zrozumienia zakresu i rodzaju prowadzonej działalności, profilu ryzyka, sytuacji finansowej czy też wyników działalności i trendów rozwojowych firmy. Głównymi narzędziami takiego obowiązku będą przede wszystkim raporty: bieżące, roczne, w tym także raporty społecznej odpowiedzialności biznesu.

Zakres ujawniania informacji ewoluował w czasie. Zmiany te zaprezentowane zostały na rys. 1.

Rys. 1. Rozwój koncepcji raportowania przedsiębiorstwa

Źródło: E. Jaworska, *Zmiana podejścia do sprawozdawczości w aspekcie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 668, *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia* nr 41, Szczecin 2011, s. 577.

3. Raporty społecznej odpowiedzialności biznesu

W komunikacji z otoczeniem przedsiębiorstwo powinno wykorzystać wiele sposobów. Raporty bieżące i okresowe, a przede wszystkim raport roczny spełniają najistotniejszą rolę w tym zakresie. Jednym ze sposobów informowania zainteresowanych grup interesariuszy jest przygotowanie i wydawanie raportów społecznych¹³. Informacje zawarte w podstawowym sprawozdaniu finansowym są niewystarczające do prezentacji, ale również oceny odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstwa.

¹³ Por. B. Iwasieczko, *Ład korporacyjny a społeczna odpowiedzialność a rachunkowość*, w: *Nadzór korporacyjny a przedsiębiorstwo*, red. W. Golnau, Prace i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego nr 1, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 2009, s. 143-144.

Spółeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa to efektywny proces zarządzania przedsiębiorstwem, który przez odpowiadanie na możliwe do zidentyfikowania oczekiwania interesariuszy przedsiębiorstwa przyczynia się wzrostu jego konkurencyjności, zapewnia mu stabilność i trwały rozwój, jednocześnie kształtuje korzystne warunki dla rozwoju ekonomicznego i społecznego, tworząc zarówno wartość społeczną, jak i ekonomiczną¹⁴. Społeczna odpowiedzialność biznesu polega na uwzględnieniu w procesie budowania misji, strategii i systemów zarządzania, oczekiwań stojących po stronie inwestorów, pracowników, klientów, partnerów biznesowych, agend rządowych i organizacji pozarządowych¹⁵.

„Sprawozdawczość finansowa ze względu na charakter i zakres problemowy, odbiorców, których dotyczy, a także wpływ na obrót gospodarczy, ściśle wiąże się z kategorią odpowiedzialności biznesu (...), kwestie społecznej odpowiedzialności biznesu w rachunkowości odnoszą się do jakości tworzonych w obszarze rachunkowym sprawozdań finansowych oraz zawartych w nim informacji”¹⁶.

Począwszy od końca XX wieku coraz częściej podkreślana jest istota społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa wobec jego otoczenia – lokalnej społeczności, akcjonariuszy, branży czy mediów – jako czynnika, który może mieć wpływ na postrzeganie przedsiębiorstwa, ale również na jego wartość w długim okresie¹⁷. Pierwsze raporty społecznej odpowiedzialności zostały opublikowane na przełomie lat 80. i 90., jednak forma ich prezentacji nie zyskała uznania, co zapoczątkowało proces doskonalenia rozwiązań i sposobów prezentacji. Liczba podejść i form raportowania aspektów społecznej odpowiedzialności biznesu stale rośnie.

Przedsiębiorstwa sporządzają i ujawniają informacje w tym obszarze w ramach rocznych raportów (finansowych), raportów zintegrowanych lub w formie oddzielnych publikacji jako raporty społeczne, raporty zrównoważonego rozwoju, raporty środowiskowe lub też coraz częściej raporty społecznej odpowiedzialności.

Biorąc pod uwagę podział raportów na raporty finansowe i niefinansowe, raport społeczny można zakwalifikować do raportu dziedzinowego, dotyczącego określonych, odrębnych zagadnień.

¹⁴ Por. H. Sikacz, *Raportowanie o ryzyku płynności w kontekście społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa w wybranych grupach kapitałowych*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 802, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia nr 65, Szczecin 2014, s. 721-722.

¹⁵ *Kierunki ewolucji sprawozdawczości i rewizji finansowej*, red. B. Micherda, Difin, Warszawa 2012, s. 90.

¹⁶ L. Michalczyk, *Rola inżynierii rachunkowości w kształtowaniu wyników finansowych przedsiębiorstwa*, w: *Rachunkowość wariantowa a odwrócony proces decyzyjny*, Wolters Kluwer business, Warszawa 2013, s. 59-60.

¹⁷ *Ibid.*, s. 88.

Analizując raporty społecznej odpowiedzialności biznesu tworzone w Polsce zauważyć należy, iż ta część raportowania jest stosunkowo nową dziedziną. Raportowanie to rozwija się w Polsce od 5 lat, a liderami w tej dziedzinie są instytucje finansowe oraz przedsiębiorstwa produkcyjne działające w branży chemicznej, paliwowej, elektrycznej. Idea społecznej odpowiedzialności biznesu jest konsekwencją ekonomii zrównoważonego rozwoju. Obserwując publikowane przez firmy raporty społecznej odpowiedzialności biznesu zwrócić należy uwagę, że coraz więcej firm notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych, a więc zobowiązanych do publikowania sprawozdań finansowych, publikuje również taką formę raportu.

Sama postać raportu społecznej odpowiedzialności biznesu nie jest sformalizowana i uzależniona jest tylko i wyłącznie od podmiotu, który go sporządza. Przykładem firmy, która sporządza raport społecznej odpowiedzialności biznesu, może być KGHM Polska Miedź. W raporcie tym udowodniono, że asymetria informacyjna może być zniwelowana. KGHM ujawniło np., że w wyniku korzystania z zasobów globalnych do kasy gmin wpływa rocznie ok. 130 mln zł, na inwestycje proekologiczne wydano ok. 300 mln zł, 446 pracowników otrzymało dofinansowanie do studiów¹⁸.

Raport społecznej odpowiedzialności w dużej mierze jest odpowiedzią na zarzut kierowany pod adresem przedsiębiorstw, iż w prowadzonej polityce finansowej preferowane są interesy tylko jednej z grup – właścicieli kosztem innych grup, społeczeństwa czy też środowiska naturalnego. Stało się tak dlatego, że obecnie odchodzi się od celu w postaci wypracowania zysku na rzecz pomnażania wartości przedsiębiorstwa i tym samym wartości dla właścicieli.

Raport społecznej odpowiedzialności biznesu nie jest tworzony tylko i wyłącznie przez spółki notowane na giełdzie papierów wartościowych. Można wysunąć wniosek, że większość dużych firm sporządza i prezentuje raport społecznej odpowiedzialności biznesu.

Podsumowanie

Rozszerzone sprawozdanie finansowe, raport społecznej odpowiedzialności czy raport zrównoważonego rozwoju należą do raportów, które ujawniają informacje dotyczące większej liczby zagadnień związanych z działalnością przedsiębiorstwa.

Szczególnie w dobie kryzysu okazuje się, że informacje finansowe nie są wystarczające i powinny zostać uzupełnione o opis zidentyfikowanych rodzajów

¹⁸ Por. I. Kwiecień, *Sprawozdanie z odpowiedzialności społecznej a ryzyko działalności gospodarczej*, w: *Sprawozdawczość i rewizja finansowa. Problemy kwantyfikacji ryzyka gospodarczego*, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2013, s. 110.

ryzyka o charakterze ekologicznym, etycznym i społecznym oraz ich wpływu na działalność przedsiębiorstwa w długim i krótkim okresie. Rozbudowa sprawozdań finansowych wymaga dostosowania polityki rachunkowości każdego podmiotu, aby dodatkowe informacje były rzetelne i prawdziwe.

Omawiane w literaturze oraz wykorzystywane w praktyce modele sprawozdawczości społecznej podzielić można na trzy grupy:

1. Raport uwzględniający informacje na temat dodatkowej działalności o charakterze społecznym, stanowiące uzupełnienie i wzbogacenie informacji o charakterze finansowym,
2. Raport zintegrowany z rachunkowością finansową i pozwalający na ustalenie wyniku finansowego skorygowanego o pożądane i niepożądane efekty działalności społecznej,
3. Raport zastępujący rachunkowość finansową poprzez wprowadzenie kompleksowego modelu kosztów i korzyści społecznych dla oceny działań podejmowanych przez korporację z punktu widzenia społeczeństwa.

Literatura

- Czubakowska K., *Rachunkowość według prawa bilansowego*, C.H. Beck, Warszawa 2009.
- Doroszewski W., *Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa 1967.
- Frejman R.E., *The Stakeholder Approach Revisited*, „Zeitschrift für Wirtschafts und Unternehmensethik”, FRS 3, Reporting Financial Performance 1992.
- Gabrusewicz W., Remlain M., *Sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa jednostkowe i skonsolidowane*, PWE, Warszawa 2011.
- Iwasieczko B., *Ład korporacyjny a społeczna odpowiedzialność a rachunkowość*, w: *Nadzór korporacyjny a przedsiębiorstwo*, red. W. Golnau, Prace i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego nr 1, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 2009.
- Jaworska E., *Zmiana podejścia do sprawozdawczości w aspekcie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 668, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia nr 41, Szczecin 2011.
- Kierunki ewolucji sprawozdawczości i rewizji finansowej*, red. B. Micherda, Difin, Warszawa 2012.
- Kuczyńska-Cesarz A., *Rachunkowość*, cz. 2, Warszawa 2001.
- Kwiecień I., *Sprawozdanie z odpowiedzialności społecznej a ryzyko działalności gospodarczej*, w: *Sprawozdawczość i rewizja finansowa. Problemy kwantyfikacji ryzyka gospodarczego*, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2013.

- Maćkowiak E., *Potrzeby informacyjne akcjonariuszy i interesariuszy, raportowanie wartości*, w: *Sprawozdawczość i rewizja finansowa. Problemy kwantyfikacji wartości*, Wydawnictwo UE w Krakowie, Kraków 2013.
- Michalczyk L., *Rola inżynierii rachunkowości w kształtowaniu wyników finansowych przedsiębiorstwa*, w: *Rachunkowość wariantowa a odwrócony proces decyzyjny*, Wolters Kluwer business, Warszawa 2013.
- Nowak E., *Pomiar i raportowanie dokonań przedsiębiorstwa*, CeDeWu.pl, Warszawa 2012.
- Samelak J., *Kierunki ewolucji sprawozdawczości przedsiębiorstw*, w: *Finansowe uwarunkowania rozwoju organizacji gospodarczych*, red. J. Turyna, J. Rak, Uniwersytet Warszawski, Wydział Zarządzania, Warszawa 2013.
- Sikacz H., *Raportowanie o ryzyku płynności w kontekście społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa w wybranych grupach kapitałowych*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 802, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia nr 65*, Szczecin 2014.
- Walińska E., *Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2008.
- Waśniewski T., Skoczylas W., *Analiza finansowa w przedsiębiorstwie*, Poznań 1997.

ACCOUNTING POLICY AND TRENDS IN ENTERPRISE REPORTING

Summary

The purpose of doing business is to multiply the value of the enterprise. The financial statements prepared in accordance with the Accounting Act or IFRS do not provide sufficient information about value creation for stakeholders. This task is fulfilled by, more and more often and willingly produced, report of Corporate Social Responsibility. This report not yet gained formal form and its scope and disclosed information depends only on the enterprise.